

**TÜRKÇE, TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI İLE ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ÖĞRETMEN
ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ YETERLİK ALGILARI**

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ*

Dr. Öğr. Üye. Ahmet Turan SİNAN**

Fatma Döner DOĞAN***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Fırat Üniversitesi Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algılarını karşılaştırmaktır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Bahar Dönemi Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği ile Pedagojik Formasyon Eğitimi kursuna kayıtlı Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinin 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 567 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tamamına ulaşmak mümkün olduğundan ayrıca bir örneklem seçimine gidilmemiş, çalışma grubunun tamamı örneklem olarak alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen *Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları* ölçeği kullanılmıştır. Ölçek; öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu kapsamda öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine ilişkin yeterlik algıları cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen bölüm değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi ve varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri bölümleri öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeylerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Sadece öğrenme ve yenilenme alt boyutu ile ölçeğin tümünde bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmıştır. Bununla birlikte öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine yönelik yüksek yeterlik algısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmeni adayı, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayı, 21. yy. becerileri, yeterlik algısı.

**PERCEPTIONS OF PROSPECTIVE TEACHERS OF TURKISH, TURKISH LANGUAGE AND
LITERATURE AND CONTEMPORARY TURKISH DIALECTS OF THE 21ST CENTURY
SKILLS AND COMPETENCES**

ABSTRACT

The aim of this study is to compare prospective teachers of Turkish, Turkish Language and Literature and Contemporary Turkish Dialects of the 21st century skills and competences. Survey method was used in the study. Study group includes 567 prospective teachers enrolled

* Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, nurigomleksiz@yahoo.com, Orcid ID: 0000 0002 8268 0163

**Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, atsinan35@gmail.com, Orcid ID: 0000 0003 1208 7724

*** Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü- Türkçe Eğitimi Bölümü, fatmadgn1414@gmail.com, Orcid ID: 0000 0001 7933 9741

at 3rd and 4th grades of the departments of Turkish, Turkish Language and Literature and Contemporary Turkish Dialects at Spring term of 2018-2019 academic year. All prospective teachers were included into the study as it was possible to reach all participants. Prospective Teachers' 21st Century Skills and Competency Scale developed by Anagün, Atalay, Kılıç and Yaşar (2016) was used as data collection tool of the study. The scale includes three factors entitled Learning and Innovation Skills, Life and Career Skills, and Information, Media and Technology Skills. Prospective teachers' perceptions of efficacy were compared in terms of gender, grade level, and department variables. Mean score, standard deviation, independent groups t test and One Way ANOVA were used to analyze the data. No statistically significant differences were observed between prospective teachers' opinions of in terms of gender, grade level, and department variables. Only the learning and innovation skills and the scale were found to have a significant difference in terms of department variable. It was determined that prospective teachers had a high level of perception of 21st century skills and competence.

Keywords: Turkish teacher prospective, Turkish language and literature teacher prospective, 21st century skills, efficacy level.

1. Giriş

Bilim ve teknolojideki gelişmeler, geçmişten günümüze değin bireyleri ve toplumları doğrudan etkileyen önemli bir unsur olmuştur. Bu ilerlemelerle insanların bilgiye erişimi kolaylaşmış böylece birey ve toplum yaşamında önemli siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik değişimler meydana gelmiştir. Tarihsel bir silsile içerisinde özellikle içinde bulunduğumuz 21. yy. bilgi alışverişinin en hızlı olduğu dönemdir. Öyle ki bu yüzyılda meydana gelen hızlı değişim ve dönüşümler insanların ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve yeterliklerin de giderek artmasını beraberinde getirmiştir. Bu noktada günümüz insanlarına kazandırılması gereken yeterlikleri kapsayan 21. yy. *becerileri* ortaya çıkmıştır.

21. yy. becerileri; işbirliği, dijital okuryazarlık, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme gibi öğrencilerin bugünün dünyasında başarılı olmalarına yardımcı olmak için okulların öğretmeleri gerektiğine inanılan belli başlı yeterlikler olarak tanımlanmaktadır (Motallebzadeh, Ahmadi ve Hosseinnia 2018: 267). 2000'li yıllardan önce *okuma, yazma ve aritmetik* alanları öğrencileri eğitmek için yeterli görülmekte, onları yalnızca bilişsel yönden geliştirmek amaçlanmaktaydı. Ancak sürekli değişen günümüz dünyasında öğrenciler, artık bilgi için pasif bir kap olarak görülmeyp bilginin inşasında aktif bir katılımcı olarak kabul edilmektedir (Nissim, Weissblueth, Scott-Webber, Amar 2016: 29). Ayrıca öğrencilerin bir bütün olarak geliştirilmesi esas alınmaktadır. Bu sebeple 21. yy. da eğitimciler, öğrencilerin başarılı olmaları için daha farklı bilgi, beceri ve eğilimlere ihtiyaç duyulduğunu ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılabilmesi için tüm eğitim sistemi içinde zihinsel bir dönüşümün gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmuşlardır (Smith ve Hu 2013: 89; Bedir 2019: 231; Cansoy 2018: 3128). Bu bağlamda çeşitli araştırma ve çalışmalarla 21. yy. öğrencisinde bulunması gereken ortak beceriler belirlenmeye çalışılmıştır.

21. yy. becerilerinin neler olması gerektiğine ilişkin farklı kurum ve kuruluşlar tarafından yaygın olarak kullanılan çeşitli sınıflandırmalar oluşturulmuştur. Ancak bu beceriler hakkında herkes tarafından kabul gören ortak bir tanım yapılamamıştır. Çünkü sabit bir içeriği olmayan bu beceriler günün koşullarına göre sürekli değişim göstermektedir (Sayın ve Seferoğlu 2016; Bal 2018). Alan yazında önemli ölçüde kabul

gören ve bu araştırmada da esas alınan sınıflandırma ise Partnership for 21st Century Learning'e (P21) aittir. P21 (2015) tarafından 21. yy. becerilerine yönelik geliştirilen çerçeve, sağlam bir içerik bilgisi temeli üzerine kuruludur. Ortaklığa göre her öğrencinin yaratıcı, problem çözücü, yenilikçi, etkili iletişime sahip, öz yönelimli, küresel olarak bilinçli ve toplumsal olarak etkileşimli bir birey; bilgi, medya, finans ve ekonomi okuryazarı olması gerekir (Motallebzadeh, Ahmadi ve Hosseinnia 2018). Tüm öğrencilerin bu becerilere sahip olmalarının hayati önem taşıdığı ve yaşamlarının her döneminde kendilerini geliştirmeleri için bunlara ihtiyaç duyacakları kabul edilmektedir.

P21, iş ve yaşamda başarılı olmak adına sahip olunması gereken beceriler olarak tanımladığı 21. yy. becerilerini *öğrenme ve yenilenme, yaşam ve kariyer ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri* olarak üç ana başlık altında açıklamıştır. Bu çerçevede her bir yetenek alanını da belirli kilit yeteneklerle tanımlamıştır (P21 2015; Anagün 2018: 826) Bu ana başlıklardan **öğrenme ve yenilenme becerileri**; eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcı düşünme, iletişim ve işbirliği alt başlıklarını içermektedir. Bu beceriler, yaşam boyu öğrenmenin ve yaratıcı düşünmenin anahtarı olarak görülmektedir (Trilling ve Fadel 2009). Eleştirel düşünme; yorumlama, çıkarsama, açıklama, değerlendirme, izleme, düzeltme ve muhakemeden oluşmaktadır. Eğitimin en önemli amacı sorgulayabilen, çok yönlü düşünebilen, insanlara saygılı ve düşüncelere hoşgörü ile bakabilen, sorumlu vatandaşlar yetiştirmektir (Facione, Facione ve Giancarlo 2000; Kutlu ve Schreglman 2011:116). Bireylerin bu niteliklere sahip olması için de öncelikle eleştirel düşünme yetisini kazanmış olmaları gerekir. Problem çözme ise bir hedefin gerçekleşmesi veya bir sorunun aşılması için gerekli olan zihinsel basamaklar olarak tanımlanmaktadır (Haladyna'dan aktaran Yalçın 2018: 186). Problem çözme becerisi ile öğrencilerin varsayımlar öne sürme yeteneğini kazanmaları, ayrıca bağımsız ve çok yönlü düşünme becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Öğrenme ve yenilenme becerilerinden yaratıcılık, yeni bir bütün oluşturmak için farklı unsurları bir araya getirmek veya mevcut unsurları yeni bir yapı oluşturmak için yeniden düzenlemek demektir. Bu süreç olağandışı ve alışılmadık durumları kullanarak planlama ve üretmeyi içerir (Brookhart 2010: 41). Yaratıcılık becerileri giderek daha fazla istenen 21. yy. becerilerindedir. Yaratıcı düşünceye sahip bireylerden esnek düşünceleri, yeni fikirlere açık olmaları, özgün fikirler geliştirmeleri, çözümler icat etmeleri, düşünceleri ve fikirleri yeni ve orijinal yöntemlerle birleştirmeleri beklenmektedir (Wilcox, Liu, Thall ve Howley 2017: 58). P21'e göre (2015) yaratıcı çalışmalarını geliştirmek ve en üst düzeye çıkarmak için bireylerin kendi fikirlerini ayrıntılandırmaları ve iyileştirmeleri gerekmektedir. Bu noktada yaratıcılık becerisine sahip bireylerden beyin fırtınası gibi çeşitli fikir üretme teknikleriyle yeni ve değerli düşünceler oluşturmaları istenmektedir.

Öğrenme ve yenilenme becerilerinden iletişim ve işbirliğine yönelik araştırmalar ise etkili iletişimin verimli işbirlikleri için önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu sebeple iletişim ve işbirliği becerileri sıklıkla eş zamanlı olarak sunulmaktadır (Urbani, Roshandel, Michaels ve Truesdell 2017: 32). İletişim becerisi sözlü, sözsüz ve yazılı iletişim yollarıyla düşünce ve fikirleri etkili bir biçimde ifade edebilme becerisidir (Trilling ve Fadel 2009). Karşılıklı fikir alışverişlerinin gerçekleştirildiği iletişim süreci bireyler arasında işbirliğini gerekli kılmaktadır. İşbirliği becerileri ise ortak hedefler belirlemeyi

ve bir ekibin parçası olarak çalışmayı gerektirir. Etkili işbirliği; başkalarının fikirlerini dinlemeye istekli ve esnek olmayı, diğer bireylerin düşüncelerine değer verme ve saygı göstermeyi, sorumluluk alma ve tanınma yeteneklerini geliştirmeyi hedefler (Wilcox vd. 2017: 58). P21'e (2015) göre önemli olan çok dilli veya farklı ortamlarda da etkili iletişim kurabilmektir. Öyle ki bu ortamlarda bilgilenmek, ikna etmek, talimatlar vermek, motive etmek gibi çeşitli amaçlarla gerçekleştirilen iletişim başkalarıyla işbirliği yapmayı zorunlu kılar. Bu kapsamda 21. yy. becerilerine sahip öğrencilerden beklenen de etkili iletişim yollarıyla işbirlikleri gerçekleştirebilmeleridir.

Diğer ana başlık *yaşam ve kariyer becerileri*; esneklik ve uyumluluk, girişkenlik ve kendi kendini yönetme, sosyal ve kültürlerarası etkileşim, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik ve sorumluluk becerilerinden oluşmaktadır (P21 2015). Yaşam ve kariyer becerilerine sahip bireylerden öncelikle yaşamlarında sahip oldukları çeşitli rollerin (çalışan, öğrenci, vb.) gereklerini yerine getirmeleri beklenmektedir. Şöyle ki toplum içerisindeki bütün insanların öğretmen, doktor, komşu, anne gibi statüleri vardır ve bu statüler kendi içinde birtakım roller barındırır. Sağlıklı bir toplum yaşamı için de tüm bireylerin kendilerinden beklenen toplumsal rollere uyması gerekir. Yine toplumsal rollerine uygun davranan bireylerden zamanlarını etkili bir biçimde kullanma, bağımsız çalışma, farklı düşünce ve kültürler saygı duyma noktalarında da başarılı olmaları beklenir (Anagün vd. 2016: 163). Böylece gerçek yaşam koşullarına uygun bir biçimde uyum sağlamaları amaçlanır. Ayrıca bireylerin karmaşık yaşam ve çalışma ortamlarında etkili olabilmeleri için sosyal ve duygusal yeterliklerinin de geliştirilmesi gerekir (Gelen 2017: 22). Bu noktada özellikle bugünün öğrencileri; 21. yy. toplumsal hayatına ve çalışma yaşamının gerçekliğine hazırlanmalı, girişimciliğe yönelmeli, değişime uyum sağlamalı, çeşitli kültür, görüş ve inançları anlamalı ve kendi kendini yönlendirme becerilerini geliştirmelidir (Trilling ve Fadel 2009).

Son olarak *bilgi, medya ve teknoloji becerileri* ise bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı alt başlıklarından oluşmaktadır (P21 2015). Bilgi ve medya seçimleriyle çevrili olan 21. yy. bireylerinin medya kaynaklarını en iyi şekilde nasıl kullanacaklarını anlamaları gerekmektedir. Bu becerilerin öne çıkan en önemli tarafı çeşitli medya kaynaklarından gelen mesajları doğru çözümlenebilmektir (Eryılmaz ve Uluyol 2015: 215). Bireylerin iş yerinde, okulda, evde veya herhangi bir toplulukta bilgiye verimli bir şekilde erişmek; medyanın toplumdaki yerini bilmek; bilgiyi araştırma, organize etme, değerlendirme ve iletme aracı olarak teknolojiyi kullanmak gibi niteliklere sahip olmaları gerekmektedir (Trilling ve Fadel 2009). Bu niteliklere sahip olmayan bireylerin 21. yy. ın hızlı değişim ve gelişimine uyum sağlayamayacağı düşünülür. Bilgi, medya ve teknoloji becerilerine sahip bireyler bilgiye daha hızlı ulaşabilir, bilgi akışını çeşitli kaynaklardan sağlayabilir, medya yoluyla yayınlanan bilgilerin doğruluğunu araştırabilir, bilgiyi araştırmak ve değerlendirmek için farklı teknolojik araçları kullanabilir (Anagün vd. 2016: 163). Bu bağlamda 21. yy. da etkili olabilmek için öğrencilerin bilgi, medya ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilir olarak yetiştirilmesi gerekir.

Görüldüğü üzere 21. yy. bireylerinden etkili bir iletişime sahip olmaları, işbirliği içinde esnek ve uyumlu çalışmaları, medya ve teknoloji okuryazarı olmaları, yaratıcı ve eleştirel düşünmeleri, üretim yapmaları, sosyal ve kültürel yeteneklerini geliştirmeleri, öz düzenleme yapabilmeleri beklendiği anlaşılmaktadır (Kotluk ve Kocakaya 2015:

356). Son yıllardaki bu gelişmeler ve bu gelişmelere bağlı olarak değişen talepler diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da yeni anlayışların ve arayışların geliştirilmesini zorunlu kılmıştır (Birgin ve Gürbüz 2008: 163). Bu kapsamda ülkemizde de dünyadaki eğilimlere paralel olarak 21. yy. becerilerinden sayılan karmaşık problem çözme, yenilikçi üretim, etkili iletişim, farklı kültürlere saygı, kendi milli benlik ve bilincini koruyarak yüceltebilen nesiller yetiştirmek amaçlanmaktadır (MEB 2017). Bu becerileri de öğrenciler ancak ilkokuldan yükseköğretime kadar tüm eğitim basamaklarında ve öğretmenlerin sorumluluğunda edinebilirler. Bu kapsamda öğretmenlerin geçmişe oranla daha fazla görev ve beceriye ihtiyaç duydukları kabul edilmektedir (Cemaloğlu, Arslangilay, Üstündağ ve Bilasa 2016). Çünkü çağın eğitim gerekleri, eğitim ve öğretmene yüklenen yeni anlamlar, öğrencilerin farklılaşan ihtiyaçları, bireyin eğitimi konusundaki yeni yaklaşımlar öğretmene de mesleki anlamda yeni sorumluluklar yüklemektedir (MEB 2017). Yüksek kaliteli öğrenme çıktıları sunmaları için öğretmenlerin yeterlikleri büyük önem taşımaktadır. Bu becerileri öğrencilere kazandırmak için 21. yy. ın öğretmeni sürekli gelişim, empati, etkili iletişim, problem çözme gibi yeterliklere sahip olmalı ve bunları sınıf içi etkinliklerinde uygulayabilmelidir (Tican ve Deniz 2018: 183). Ayrıca öğretmenlerin yine çağın gerektirdiği 21. yy. becerilerini ölçmeye yönelik ölçme araçlarını hazırlayabilmeleri ve kullanabilmeleri de gerekmektedir (Yalçın 2019: 384). Bu noktada öğretmen, öğrencilerin her anlamda gelişim ve değişimlerine rehberlik etmeli, öğrencilerin bu gelişim ve değişimlerini izleyebilmelidir.

Öğretmen adayları da gelecek nesilleri yetiştirecek öğretmenler olarak önemli bir konumdadır. 21. yy. öğrencilerinin yeterlikleri ve mevcut eğitim uygulamaları değişecekse öğretmen adaylarının da seçilme ve yetiştirilme biçimleri değiştirilmelidir (Faulkner ve Latham 2016). Bu yüzden öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak programlar geliştirilmeli ve sürdürülmelidir (Pa-alisbo 2017). Böylece öğretmen adaylarının hızlı değişimlere uyum sağlaması kolaylaştırılmalıdır. Çünkü ancak mesleki açıdan iyi yetişen öğretmenler öğrencileri için olumlu öğrenme ortamları sağlayabilir. Bu yüzden nitelikli öğretmen ve nitelikli öğretim için öğretmenlere sağlanmış sürekli bir desteğin varlığı oldukça önemlidir (Kilmen, Akın Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu 2007: 118). Özellikle yükseköğretimde eğitim sağlayıcıların bu beceriler konusunda etkin bir eğitim vermeleri, mezunların meslek hayatlarında uygulamaya hazır olmalarını sağlayacaktır (Kivunja 2014). Ayrıca bu konuda eksikliği veya yetersizliği olan öğretmen adaylarıyla eğitim ve öğretimin hedeflerine ulaşmak da güçleşecektir. Bu kapsamda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının hem 21. yy. öğrenci özellikleri konusundaki farkındalıklarını hem de bu becerileri ne düzeyde benimsediklerini tespit etmek büyük önem taşımaktadır (Günüç, Odabaşı ve Kuzu 2013: 439; Kozikoğlu ve Altunova 2018: 524). Çünkü 21. yy. becerilerine sahip bireyler yetiştirmek ancak bu becerilere sahip olan öğretmenlerle mümkün olacaktır.

Dil öğretimine ilişkin uygulamalar incelendiğinde ise yapılandırmacı dil öğretim yaklaşımının bir gereği olarak öğrencilere rehberlik eden Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı (TDE) ile Çağdaş Türk Lehçeleri (ÇTL) bölümleri öğretmenlerinin işlevsel bir role sahip oldukları görülür. Etkili ve başarılı bir dil öğretimi için alanında uzmanlaşmış, yeterli ve iyi yetişmiş, çağın gereklerine uyum sağlayabilen dil öğreticilerine ihtiyaç

duyulmaktadır. Bu eğitimin istenen hedeflere ulaşması da ancak 21. yy. becerileriyle donatılmış, bu konuda yeterli olan öğretmenlerle mümkündür. Çünkü iletişimin, problem çözmenin, işbirliğinin, bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlıklarının ve yaşam boyu öğrenmenin dil ile doğrudan ilişkisi vardır. Dolayısıyla henüz eğitim alma aşamasında olan Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine sahip olarak mesleğe atılmaları ve bu noktalarda öğrencilere rehberlik etmeleri çağa uyumlu bireylerin yetişmesini kolaylaştıracaktır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algılarına ilişkin görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama araştırması; bir konuya ilişkin katılımcıların görüş, ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği ve genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2016: 177). Bu tür araştırmalarda örneklemin geniş tutulması esastır. Tarama deseni, bir evren içinden seçilen örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel veya nümerik olarak betimlenmesini sağlar (Creswell 2017: 155-156). Örneklemden elde edilen veriler aracılığıyla da evren hakkında çıkarımlar yapılır.

2.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine ilişkin yeterlik algılarını tespit etmektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının *öğrenme ve yenilenme becerilerine* ilişkin yeterlilik algıları nedir ve bu algılar cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının *yaşam ve kariyer becerilerine* ilişkin yeterlilik algıları nedir ve bu algılar cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

3. Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının *bilgi, medya ve teknoloji becerilerine* ilişkin yeterlik algıları nedir ve bu algılar cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

4. Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adaylarının ölçeğinin tümüne ilişkin yeterlik algıları cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Bahar Döneminde Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe öğretmenliği ile Pedagojik Formasyon Eğitimi (PFE) kursuna kayıtlı 567 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 136'sı Türkçe öğretmenliği, 312'si TDE öğretmenliği ve 119'u ÇTL bölümlerinde öğrenim görmektedir. Katılımcıların 423'ü kadın, 144'ü erkektir. Öğrencilerin tamamına ulaşmak mümkün olduğundan çalışma grubunun tamamı örneklem olarak alınmış, ayrıca bir örneklem

seçimine gidilmemiştir. Araştırmaya Türkçe, TDE ve ÇTL bölümlerinin 3 ve 4.sınıflarında öğrenim gören öğretmen adayları dâhil edilmiştir. TDE ve ÇTL bölümlerinin 3 ve 4. sınıflarının dahil edilmelerinin nedeni bu sınıf düzeylerinin pedagojik formasyon eğitimi almış veya alıyor olmalarıdır. Çalışma için 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni ise bu sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterliklerine yönelik görüş belirtebilecek seviyede olduklarının düşünülmesidir.

Çizelge 1. Çalışma Grubundaki Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımları

Birim	Bölüm	f	%
Eğitim Fakültesi	Türkçe Öğr.	136	24,0
	TDE Öğr.	312	55,0
PFE	ÇTL	119	21,0
	Toplam	567	100,0

Çizelge 1’de çalışma evreninde toplam 567 öğretmen adayı bulunmaktadır. Araştırma evreninin %100’üne ulaşıldığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının 136’sı (%24) Türkçe öğretmenliğinde, 312’si (%55) TDE öğretmenliğinde, 119’u ise (%21) ÇTL bölümünde öğrenim görmektedir. TDE öğretmen adaylarının sayısının diğer bölümlere göre daha fazla olmasının nedeni bu bölümün ikinci öğretimlerinin de mevcut olmasıdır.

Çizelge 2. Çalışma Grubundaki Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	423	74,6
Erkek	144	25,4
Toplam	567	100,0

Çizelge 2’de cinsiyetlere göre dağılıma bakıldığında öğretmen adaylarının 423’ünün (%74,6) kadın, 144’ünün (%25,4) ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Kadın öğretmen adaylarının sayısının daha fazla olması öğretmenlik mesleğinin daha çok kadınlar tarafından tercih edilmesiyle açıklanabilir.

Çizelge 3. Çalışma Grubundaki Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları

Sınıf Düzeyi	f	%
--------------	---	---

3. Sınıf	287	50,6
4. Sınıf	280	49,4
Toplam	567	100,0

Çizelge 3'te öğretmen adaylarının 287'sinin (%50,6) 3. sınıf, 280'inin (%49,4) 4. sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Türkçe, TDE ve ÇTL bölümlerinin 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 567 öğrenciye ölçek uygulanmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen *Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları* ölçeği kullanılmıştır. Ölçek sahibinden ölçeğin kullanım izni alınmıştır. Araştırmada Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeyleri *öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri* alt boyutları açısından karşılaştırılmıştır. Ölçeğin faktör analizi için uygunluğunun test edilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı hesaplanmış ve Bartlett's sphericity testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmada, Bartlett testi anlamlı ($p < 0.05$) ve KMO değerinin 0.50'den büyük olduğu tespit edilmiştir (KMO= 0,843). Bu durum örneklemin çoklu normallik varsayımını karşılamada yeterli olduğunu göstermiştir. Ölçek üzerinde yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçeğin öğrenme ve yenilenme, yaşam ve kariyer ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri olmak üzere üç faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Belirlenen alt boyutlar ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları şöyledir: öğrenme ve yenilenme becerileri 0,845 (18 madde), yaşam ve kariyer becerileri 0,826 (16 madde), bilgi, medya ve teknoloji becerileri 0,810 (6 madde). Ölçeğin toplam Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,889'dur. Beşli Likert tipinde olan ölçek 42 maddeden oluşmaktadır.

Ölçekteki her bir maddenin gerçekleşme düzeyini belirlemek için "Hiçbir Zaman" (1), "Nadiren" (2), "Bazen" (3), "Sık Sık" (4) ve "Her Zaman" (5) dereceleri kullanılmıştır. Aritmetik ortalamaların yorumlanmasında:

1.00-1.80 arasında bulunan ortalama değerlerin "Hiçbir Zaman"

1.81-2.60 arasında bulunanların "Nadiren"

2.61-3.40 arasındakilerin "Bazen"

3.41-4.20 arasındakilerin "Sık Sık"

4.21-5.00 arasında yer alanların ise "Her Zaman" derecesinde değer taşıdığı kabul edilmiştir. Bununla birlikte ölçekte bulunan bir olumsuz madde ise (27. madde) tersten kodlanmıştır.

2.5. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma ölçeği sınıflara gidilerek araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarına elden dağıtılmıştır. Öğretmen adaylarına ölçeği doldurmaları için belirli bir süre verilmiştir. Öğretmen adayları ölçeği doldurduktan sonra yine araştırmacılar tarafından aynı yolla ölçek toplanmıştır. Verilerin analizinde cinsiyet ve sınıf düzeyi

değişkenlerine yönelik karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t testi, öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından yapılan karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Böylelikle Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırma ile elde edilen bulgular çizelgeler hâlinde ele alınmış ve yorumlanmıştır. Çizelge 4'te **öğrenme ve yenilenme becerileri** alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları verilmiştir.

Çizelge 4. Öğretmen Adaylarının Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

M.No	Madde	\bar{X}	ss
1	Karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik özgün fikirler geliştiririm.	4,15	0,81
2	Yaşamımda özgün fikirler oluşturmak için farklı düşünme tekniklerini (beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme) kullanırım.	3,94	1,01
3	Bir problemi sonuca ulaştırmak için farklı çözüm yolları denerim.	4,09	0,84
4	Bütün- parça arasında alışılmışın dışında ilişkiler kurarım.	3,86	1,01
5	Problemlerin çözümü için hayal gücümü kullanırım.	4,07	0,98
6	Yeni fikirleri analiz ederek değerlendiririm.	4,11	0,90
7	Bir konuya ilişkin düşüncelerin farklı boyutlarını anlamaya çalışırım.	4,08	0,93
8	Problemi çözerken farklı bakış açılarını belirlemek için sorular sorarım.	4,05	0,97
9	Problemlere çözüm üretmek için sabırlı bir biçimde çalışırım.	4,03	0,97
10	Bir iddiayı sorgulayarak görüşün dayandığı temel dayanakları araştırırım.	3,98	0,95
11	Karşılaştığım problemleri çözmek için akıl yürütme yollarını kullanırım	4,10	0,93
12	Problemlerin çözümünde bütün-parça arasındaki ilişkileri analiz ederim.	4,02	0,96
13	Farklı bakış açılarını değerlendiririm.	4,19	0,88
14	Bilgi ve argümanlar arasında ilişkiler kurarak sentezlerim.	4,02	0,94
15	Sonuçlara bilgileri analiz ederek ulaşıyorum.	4,04	0,91
16	Edindiğim bilgiyi farklı yollarla (yazılı, sözlü gibi) diğerleriyle paylaşıyorum.	4,01	1,04
17	Zamanı etkili kullanırım.	3,90	1,02

18	Yeteneklerimi geliştirmek için girişimde bulunurum.	3,96	1,01
Toplam		4,03	0,61

Çizelge 4'te **öğrenme ve yenilenme becerileri** alt boyutuna ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde 'karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik özgün fikirler geliştirme' ($\bar{X}=4,15$), 'yaşamımda özgün fikirler oluşturmak için farklı düşünme tekniklerini (beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme) kullanma' ($\bar{X}=3,94$), 'bir problemi sonuca ulaştırmak için farklı çözüm yolları deneme' ($\bar{X}=4,09$), 'yeni fikirleri analiz ederek değerlendirme' ($\bar{X}=4,11$), 'problemlere çözüm üretmek için sabırlı bir biçimde çalışma' ($\bar{X}=4,03$) yönündeki yeterli algılarına ilişkin görüşlerinin "sık sık" düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Benzer biçimde 'bir iddiayı sorgulayarak görüşün dayandığı temel dayanakları araştırma' ($\bar{X}=3,98$), 'problemlerin çözümünde bütün-parça arasındaki ilişkileri analiz etme' ($\bar{X}=4,02$), 'farklı bakış açılarını değerlendirme' ($\bar{X}=4,19$), 'bilgi ve argümanlar arasında ilişkiler kurarak sentezleme' ($\bar{X}=4,02$) şeklindeki yeterli algılarına ilişkin olarak da öğretmen adaylarının "sık sık" düzeyinde görüş bildirdiği saptanmıştır. Yine öğretmen adaylarının 'sonuçlara bilgileri analiz ederek ulaşma' ($\bar{X}=4,04$), 'zamanı etkili kullanma' ($\bar{X}=3,90$), 'yeteneklerimi geliştirmek için girişimde bulunma' ($\bar{X}=3,96$) maddelerine ilişkin görüşlerinin de "sık sık" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrenme ve yenilenme becerileri boyutuna ilişkin toplam aritmetik ortalama ($\bar{X}=4,03$) dikkate alındığında araştırma kapsamındaki Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının bu alt boyutta kendilerini yeterli bulduklarını söylemek mümkündür.

Çizelge 5. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
Kadın	423	4,05	0,61				
Erkek	144	4,00	0,62	0,767	565	0,443	-
Toplam	567						

Levene=0,167 P=0,683

Çizelge 5'teki bağımsız gruplar t testi sonuçları, öğretmen adaylarının **öğrenme ve yenilenme becerileri** alt boyutuna ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını ortaya koymaktadır [$t_{(565)}=0,767$, $p>0,05$]. Gruplara ait aritmetik ortalamalara bakıldığında hem kadın ($\bar{X}=4,05$) hem de erkek ($\bar{X}=4,00$) öğretmen adaylarının bu yöndeki görüşleri "sık sık" düzeyinde benimsedikleri görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerinden öğrenme ve yenilenme becerileri yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin yüksek olduğu ve kendilerini bu açıdan yeterli gördükleri söylenebilir.

Çizelge 6. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenme ve Yenilenme Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
---------	---	-----------	----	---	----	---	------

3. Sınıf	287	4,04	0,62				
4. Sınıf	280	4,03	0,60	0,315	565	0,753	-
Toplam	567						

Levene=0,064 P=0,801

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni açısından **öğrenme ve yenilenme becerileri** alt boyutuna ilişkin görüşlerine ait çizelge 6'da bağımsız gruplar t testi sonuçları grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını ortaya koymaktadır [$t_{(565)}=0,315$, $p>0,05$]. Her iki grubun aritmetik ortalamaları incelendiğinde 3. sınıf ($\bar{X}=4,04$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=4,03$) öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerilerini “sık sık” düzeyinde benimsedikleri ortaya çıkmaktadır. Bu sonuca göre grupların öğrenme ve yenilenme yeterlik algı düzeyleri yüksektir ve her iki grup da kendini bu konuda yeterli bulmaktadır.

Çizelge 7: Bölüm Değişkenine Göre Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Öğretmen Adayı Görüşlerine Ait Varyans Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	n	\bar{X}	ss	F	p	Fark
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Türkçe Öğr.	136	4,21	0,56			
	TDE Öğr.	312	4,00	0,62	6,625*	0,001	1-2 1-3
	ÇTL	119	3,94	0,62			
	Toplam	567	4,03	0,61			
	Levene=1,404 p=0,246						

* $p<0,05$

Çizelge 7'de bölüm değişkeni açısından yapılan varyans analizi sonuçlarına göre **öğrenme ve yenilenme becerileri** alt boyutuna ilişkin grupların görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır [$F_{(2-564)}=6,625$, $p<0,05$]. Farkın kaynağını belirlemek için uygulanan Scheffe testi sonucuna göre farklılaşmanın Türkçe öğretmenliği ($\bar{X}=4,21$) ile TDE ($\bar{X}=4,00$) ve ÇTL ($\bar{X}=3,94$) bölümleri arasında olduğu görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının bu yöndeki algıları “her zaman” düzeyinde iken TDE ve ÇTL bölümlerindeki öğretmen adaylarının algıları “sık sık” düzeyindedir. Ulaşılan bu bulguya göre Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme ve yenilenme becerilerine ilişkin yeterlik algıları diğer iki bölümdeki öğretmen adaylarının algı düzeylerinden daha yüksektir. Buna göre Türkçe öğretmeni adayları kendilerini bu konuda TDE ve ÇTL bölümü öğretmen adaylarından daha yeterli görmektedirler.

Çizelge 8. Öğretmen Adaylarının Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

M.No	Madde	\bar{X}	ss
19	Diğerlerinin bir konu üzerindeki düşüncelerini dinlerim.	4,32	0,88

20	Etkili iletişim becerilerine sahibim.	4,04	0,99
21	Grup çalışmalarında etkin bir biçimde çalışabilme becerisine sahibim.	4,10	0,95
22	Grup üyeleriyle uyumlu bir biçimde çalışırım.	4,20	0,93
23	Grup çalışmalarında sorumluluk üstlenirim.	4,16	1,03
24	Grup çalışmalarında bireysel katkılara değer veririm.	4,21	0,94
25	Başkalarının önerilerine dayalı olarak fikirlerimi değiştirme konusunda esneğimdir.	3,96	1,03
26	Yaşamımdaki farklı rollere (arkadaş, vatandaş, ekonomik, güç, aile üyesi) uyum sağlarım.	4,31	0,84
27	Yeni durumlara uyum sağlamada rahat değilimdir.	3,53	0,97
28	Eleştirilere açığım.	3,98	1,02
29	Sorunlara çözüm üretmek için farklı bakış açılarını önemserim.	4,23	0,87
30	Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu bilirim.	4,34	0,87
31	Gelecekteki olayları tahmin etmek için geçmiş deneyimlerimden yararlanırım.	4,28	0,87
32	Ne zaman konuşup ne zaman dinlemem gerektiğini bilirim.	4,32	0,85
33	Başkalarıyla iletişimimde saygılıyım.	4,39	0,81
34	Farklı kültürlere saygı duyarım.	4,35	0,93
Toplam		4,17	0,56

Çizelge 8’de **yaşam ve kariyer becerileri** alt boyutuna ilişkin öğretmen adayları görüşleri incelendiğinde ‘diğerlerinin bir konu üzerindeki düşüncelerini dinleme’ ($\bar{X}=4,32$), ‘grup çalışmalarında bireysel katkılara değer verme’ ($\bar{X}=4,21$), ‘yaşamdaki farklı rollere (arkadaş, vatandaş, ekonomik, güç, aile üyesi) uyum sağlama’ ($\bar{X}=4,31$), ‘öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu bilme’ ($\bar{X}=4,34$), ‘ne zaman konuşup ne zaman dinlemem gerektiğini bilme’ ($\bar{X}=4,32$), ‘başkalarıyla iletişimimde saygılı olma’ ($\bar{X}=4,39$), ‘farklı kültürlere saygı duyma’ ($\bar{X}=4,35$) biçimindeki yeterlik algılarının “her zaman” düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte ‘etkili iletişim becerilerine sahip olma’ ($\bar{X}=4,04$), ‘grup çalışmalarında etkin bir biçimde çalışabilme becerisine sahip olma’ ($\bar{X}=4,10$), ‘grup üyeleriyle uyumlu bir biçimde çalışma’ ($\bar{X}=4,20$), ‘grup çalışmalarında sorumluluk üstlenme’ ($\bar{X}=4,16$), ‘eleştirilere açık olma’ ($\bar{X}=3,98$) yönündeki yeterlik algılarının ise “sık sık” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının olumsuz bir madde olan ‘yeni durumlara uyum sağlamada rahat olmama’ ($\bar{X}=3,53$) yönündeki yeterlik algılarının da “nadiren” düzeyinde olduğu saptanmıştır. Toplam aritmetik ortalama ($\bar{X}=4,17$) incelendiğinde ise araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının bu alt boyutta kendilerini yeterli buldukları ifade edilebilir.

Çizelge 9. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Yaşam ve Kariyer Becerileri

Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
Kadın	423	4,18	0,57				
Erkek	144	4,13	0,54	0,958	565	0,339	-
Toplam	567						

Levene=0,004 p=0,951

Çizelge 9'da yer alan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının **yaşam ve kariyer becerileri** alt boyutuna yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine açısından anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır [$t_{(565)}=0,958$, $p>0,05$]. Hem kadın ($\bar{X}=4,18$) hem erkek ($\bar{X}=4,13$) öğretmen adaylarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde her iki grubun bu alt boyuta ilişkin algı düzeylerinin "sık sık" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu durum her iki grupta yer alan öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerinden yaşam ve kariyer becerileri yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin yüksek olduğunu ve öğretmen adaylarının kendilerini bu konuda yeterli gördüklerini ortaya koymaktadır.

Çizelge 10. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Yaşam ve Kariyer Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
3. Sınıf	287	4,16	0,58				
4. Sınıf	280	4,18	0,54	-0,430	565	0,668	-
Toplam	567						

Levene=0,828 P=0,363

Çizelge 10'da öğretmen adaylarının sınıf değişkeni açısından **yaşam ve kariyer becerileri** alt boyutuna ilişkin görüşlerine ait t testi sonuçlarına bakıldığında grupların görüşlerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$t_{(565)}= -0,430$, $p>0,05$]. Bununla birlikte 3. sınıf ($\bar{X}=4,16$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=4,18$) öğretmen adaylarının aritmetik ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde ise her iki grubun da yaşam ve kariyer becerilerini "sık sık" düzeyinde kabul ettiği görülmüştür. Bu da yaşam ve kariyer becerileri yeterlik algı düzeylerinin sınıf düzeyine göre değişmediğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgu her iki grubun da yaşam ve kariyer becerileri bakımından kendilerini yeterli gördüklerini göstermektedir.

Çizelge 11: Bölüm Değişkenine Göre Yaşam ve Kariyer Alt Boyutuna İlişkin Öğretmen Adayı Görüşlerine Ait Varyans Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	n	\bar{X}	ss	F	p	Fark
Yaşam ve Kariyer	Türkçe Öğr.	136	4,23	0,48			

TDE Öğr.	312	4,17	0,57	1,676	0,188	-
ÇTL	119	4,10	0,61			
Toplam	567	4,17	0,56			
Levene=1,500 p=0,224						

p>0,05

Çizelge 11’de yer alan bölüm değişkeni açısından yapılan varyans analizi sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının **yaşam ve kariyer becerileri** alt boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir [$F_{(2-564)}=1,676$ p>0,05]. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde Türkçe öğretmenliği öğretmen adaylarının ($\bar{X}=4,23$) “her zaman”, TDE öğretmenliği ($\bar{X}=4,17$) ve ÇTL ($\bar{X}=4,10$) bölümleri öğretmen adaylarının ise “sık sık” düzeyinde görüş bildirdiği belirlenmiştir. Bu bulguya göre üç grupta yer alan öğretmen adaylarının yaşam ve kariyer becerileri bakımından yeterlik algılarının yüksek olduğunu ve kendilerini bu konuda yeterli gördüklerini söylemek mümkündür.

Çizelge 12. Öğretmen Adaylarının Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

M.No	Madde	\bar{X}	ss
35	Diğerleriyle iletişim kurmak için medya ve teknolojiyi etkin kullanırım.	4,17	0,96
36	Medyadaki mesajların hangi amaçlara yönelik olarak yapılandırıldığını bilirim.	4,18	0,90
37	Medyanın bireylerin düşüncelerini yönlendirmede etkili olduğunu bilirim.	4,23	0,96
38	Bilgi edinmede uygun medya araçlarını kullanırım.	4,21	0,95
39	Farklı medya araçlarını kullanırım.	4,10	1,00
40	Bilgiye ulaşmada teknolojik araçları kullanırım.	4,24	0,90
41	Bilgiyi analiz ederken teknolojik araçları kullanırım.	4,17	0,94
42	Bilgi paylaşımında sosyal ağları kullanırım.	4,11	1,03
Toplam		4,18	0,73

Çizelge 12’de **bilgi, medya ve teknoloji becerileri** alt boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde ‘diğerleriyle iletişim kurmak için medya ve teknolojiyi etkin kullanabilme’ ($\bar{X}=4,17$), ‘medyadaki mesajların hangi amaçlara yönelik olarak yapılandırıldığını bilme’ ($\bar{X}=4,18$), Farklı medya araçlarını kullanma ($\bar{X}=4,10$), ‘bilgi paylaşımında sosyal ağları kullanabilme’ ($\bar{X}=4,11$) yönündeki görüşlerin “sık sık” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. ‘Medyanın bireylerin düşüncelerini yönlendirmede etkili olduğunu bilme’ ($\bar{X}=4,23$), ‘bilgi edinmede uygun medya araçlarını kullanma’ ($\bar{X}=4,21$), ‘bilgiye ulaşmada teknolojik araçları kullanma’ ($\bar{X}=4,24$) şeklindeki görüşlerinin ise “her zaman” düzeyinde yoğunlaştığı saptanmıştır. Bilgi, medya ve teknoloji alt boyutuna

ilişkin toplam aritmetik ortalamaya ($\bar{X}=4,18$) bakıldığında öğretmen adaylarının kendilerini bu konuda yeterli gördüklerini söylemek mümkündür.

Çizelge 13. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Bilgi, Medya ve Teknoloji Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
Kadın	423	4,17	0,73				
Erkek	144	4,19	0,73	-0,354	565	0,723	-
Toplam	567						

Levene=0,060 P=0,806

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni açısından **bilgi, medya ve teknoloji becerileri** alt boyutuna dönük görüşlerine ait çizelge 13'de bağımsız gruplar t testi sonuçları grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir [$t_{(565)} = -0,354$, $p > 0,05$]. Katılımcıların görüşlerine ait aritmetik ortalamalar gerek kadın ($\bar{X}=4,17$) gerek erkek ($\bar{X}=4,19$) öğretmen adaylarının bilgi, medya ve teknoloji alt boyutuna ilişkin algılarının “sık sık” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu bulgu, her iki cinsiyet grubundaki öğretmen adaylarının bilgi, medya ve teknoloji kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerinin yüksek olduğunu ve öğretmen adaylarının bu konuda kendilerini yeterli gördüklerini ortaya çıkarmaktadır.

Çizelge 14. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Bilgi, Medya ve Teknoloji Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
3. Sınıf	287	4,20	0,72				
4. Sınıf	280	4,16	0,73	0,666	565	0,506	-
Toplam	567						

Levene=0,088 P=0,767

Öğretmen adaylarının **bilgi, medya ve teknoloji becerileri** alt boyutuna ilişkin çizelge 14'teki bağımsız gruplar t testi sonucuna bakıldığında grupların görüşleri arasında sınıf düzeyine ilişkin anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı belirlenmiştir [$t_{(565)} = 0,666$, $p > 0,05$]. 3. sınıf ($\bar{X}=4,20$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=4,16$) öğretmen adaylarının aritmetik ortalamaları her iki grubun da bu alt boyutu “sık sık” düzeyinde kabul ettiğini göstermektedir. Yani grupların bilgi, medya ve teknoloji becerileri yeterlik algı düzeyleri birbirine yakın ve yüksektir. Elde edilen bu bulgu her iki grubun bilgi, medya ve teknoloji becerileri bakımından kendilerini yeterli gördüklerini ortaya çıkarmıştır.

Çizelge 15: Bölüm Değişkenine Göre Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Öğretmen Adayı Görüşlerine Ait Varyans Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	n	\bar{X}	ss	F	p	Fark
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Türkçe Öğr.	136	4,26	0,65	2,138	0,119	-
	TDE Öğr.	312	4,18	0,73			
	ÇTL	119	4,07	0,78			
	Toplam	567	4,18	0,73			
	Levene=1,356 p=0,259						

p>0,05

Çizelge 15'teki bulgular öğretmen adaylarının bölümlerine göre **bilgi, medya ve teknoloji becerileri** alt boyutundaki görüşlerinin anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını ortaya koymaktadır [$F_{(2-564)}=2,138$, $p>0.05$]. Türkçe öğretmenliği ($\bar{X}=4,26$), TDE öğretmenliği ($\bar{X}=4,18$) ve ÇTL ($\bar{X}=4,07$) bölümlerinin aritmetik ortalamaları incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının “her zaman”, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının ise “sık sık” düzeyinde görüş bildirdiği saptanmıştır. Elde edilen bu bulguya göre grupların bilgi, medya ve teknoloji becerileri yeterlik algı düzeylerinin yüksek olduğu ve kendilerini bu boyutta yeterli gördükleri söylenebilir.

Çizelge 16. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Ölçeğin Tümüne İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
Kadın	423	4,12	0,53	0,673	565	0,501	-
Erkek	144	4,09	0,53				
Toplam	567						

Levene=0,992 P=0,320

Çizelge 16'da yer alan bağımsız gruplar t testi sonucu grupların cinsiyet değişkenine göre **ölçeğin tümüne ilişkin** görüşlerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir [$t_{(565)}=0,673$, $p>0,05$]. Grupların aritmetik

ortalamalarına göre hem kadın ($\bar{X}=4,12$) hem erkek ($\bar{X}=4,09$) öğretmen adaylarının ölçeğin tümüne ilişkin algılarının “sık sık” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda grupların görüşlerinin değişmediği, her iki grubun da 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeylerinin birbirine yakın ve yüksek olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle gruplar 21. yy. becerileri bakımından kendilerini yeterli görmektedirler.

Çizelge 17. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine Göre Ölçeğin Tümüne İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p	Fark
3. Sınıf	287	4,12	0,54				
4. Sınıf	280	4,11	0,52	0,155	565	0,877	-
Toplam	567						

Levene=0,661 p=0,416

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni açısından **ölçeğin tümüne** ilişkin görüşlerine ait çizelge 17'ye göre bağımsız gruplar t testi sonucu, her iki grup arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir [$t_{(565)}= 0,155$, $p>0,05$]. Bununla birlikte 3. sınıf ($\bar{X}=4,12$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=4,11$) öğretmen adaylarının aritmetik ortalamaları her iki grubun da ölçeğin tümündeki yeterlik algılarının “sık sık” düzeyinde olduğunu ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle 3 ve 4.sınıf öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algıları yüksektir ve her iki grup da bu konuda kendilerini yeterli olarak kabul etmektedir.

Çizelge 18: Bölüm Değişkenine Göre Ölçeğin Tümüne İlişkin Öğretmen Adayı Görüşlerine Ait Varyans Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	n	\bar{X}	ss	F	p	Fark
Ölçeğin Tümü	Türkçe Öğr.	136	4,22	0,47			
	TDE Öğr.	312	4,10	0,54	4,496*	0,012	1-3
	ÇTL	119	4,03	0,56			
	Toplam	567	4,11	0,53			

Levene=1,702 p=0,183

* $p<0,05$

Öğretmen adaylarının bölüm değişkeni açısından **ölçeğin tümüne** ilişkin görüşlerine ait çizelge 18'deki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu dikkat çekmektedir [$F_{(2-564)}=4,496$, $p<0,05$]. Scheffe sonuçları incelendiğinde bu farklılaşmanın Türkçe öğretmenliği ($\bar{X}=4,22$) ile ÇTL ($\bar{X}=4,03$) bölümleri arasında olduğu belirlenmiştir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine ilişkin yeterlik algılarının “her zaman”, ÇTL bölümünde

öğrenim gören öğretmen adaylarının yeterlik algılarının ise “sık sık” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre Türkçe öğretmeni adayları bu noktada kendilerini daha yeterli görmektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma Fırat Üniversitesinde öğrenim gören Türkçe, TDE ve ÇTL bölümü öğretmen adaylarının 21. yy. becerilerine ilişkin yeterlik algılarını belirlemek ve bu algıların cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algılarına ilişkin görüşlerinin “sık sık” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının “*Öğrenme ve Yenilenme*”, “*Yaşam ve Kariyer*” ile “*Bilgi, Medya ve Teknoloji*” becerilerini kapsayan 21. yy. becerilerinin tamamına ilişkin yeterlik algı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme, yaşam ve kariyer, bilgi, medya ve teknoloji ile ölçeğin tamamına ilişkin yeterlik algı düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özdemir Özden, Karakuş Tayşi, Kılıç Şahin, Demir Kaya ve Bayram (2018) tarafından yürütülen çalışmada da öğrenme ve yenilenme becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ve ölçeğin tamamına yönelik yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Kozikoğlu ve Altunova (2018) tarafından yapılan araştırmada da aynı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu bulgular mevcut araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Doğrudan 21. yy. becerilerine yönelik olmamakla birlikte Şad ve Nalçacı (2015) tarafından yürütülen araştırma da öğretmen adaylarının eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya yönelik yeterlilik algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte bazı alt boyutlarda cinsiyete göre farklılaşmanın olduğunu tespit eden çalışmalar da mevcuttur. Kan ve Murat (2018) tarafından fen bilgisi öğretmen adaylarına yönelik yürütülen çalışmanın bulgularına göre yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre kadın fen bilgisi öğretmen adayları lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Öte yandan Evin Gencel (2013) tarafından yürütülen çalışma teknoloji yeterliğinde erkek öğretmen adaylarının anlamlı düzeyde yüksek puan elde ettiğini göstermiştir. Bu bulgular bazı alt boyutlarda cinsiyete göre rollerin ve beklentilerin değiştiğini, bu beklentilerin bireysel gelişimde yönlendirici olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının tüm alt boyutlar ve ölçeğin tamamına ilişkin yeterlik algıları arasında sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır. Başka bir deyişle araştırmanın örnekleminde yer alan 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeyleri birbirine benzemektedir. Bu bulgu farklı araştırmaların bazı sonuçlarıyla birebir örtüşmemektedir. Özdemir Özden, Karakuş Tayşi, Kılıç Şahin, Demir Kaya ve Bayram (2018) yürüttüğü çalışmada yaşam ve kariyer becerileri açısından sınıf değişkeninin anlamlı farklılık oluşturduğu, 3. sınıf öğretmen adaylarının yaşam ve kariyer becerilerine yönelik yeterlik algılarının 2. sınıflara göre anlamlı biçimde daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Yine doğrudan 21. yy.

becerileriyle ilgili olmadan Tunca, Alkın Şahin ve Aydın (2015) tarafından yürütülen çalışmada öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin farklılaştığı, güdülenme boyutunda 2. sınıf öğretmen adaylarının 4. sınıflardan daha yüksek ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir. Benzer olarak Oral ve Yazar (2015) tarafından yürütülen çalışmada da 3. sınıf öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının diğer sınıf düzeylerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada öğrenim görülen bölümün öğretmen adaylarının yaşam ve kariyer ile bilgi, medya ve teknoloji becerilerine yönelik yeterlik algılarında farklılık yaratan bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Yani araştırmaya konu olan Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri yeterlik algıları benzer düzeydedir. Ancak öğrenim görülen bölümün öğrenme ve yenilenme becerileri ile ölçeğin tamamında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre *öğrenme ve yenilenme* becerileri alt boyutunda Türkçe öğretmeni adayları TDE ve ÇTL bölümü öğretmen adaylarına göre daha yüksek ortalamaya sahiptir. Bu alt boyutta Türkçe ve TDE öğretmeni adayları arasında Türkçe öğretmeni adayları lehine, Türkçe ve ÇTL bölümleri öğretmen adayları arasında yine Türkçe öğretmeni adayları lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu bulgular değerlendirildiğinde öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutunda Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlik algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yine ölçeğin tamamına ilişkin bulgular incelendiğinde Türkçe ve ÇTL bölümü öğretmen adayları arasında Türkçe öğretmenliği lehine bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre Türkçe öğretmeni adayları 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeyleri açısından ÇTL bölümü öğretmen adaylarından daha yüksek algı düzeyine sahiptir ve 21. yy. becerileri bakımından kendilerini daha yeterli kabul etmektedir. Genel olarak bu bulgular değerlendirildiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri ile ölçeğin tamamında yeterlik algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bilindiği üzere günümüzde eğitim fakültelerine talep yüksek düzeydedir. Araştırmanın örnekleminde yer alan Türkçe öğretmenliği de eğitim fakültelerinin üniversiteye giriş açısından yüksek puanlara sahip bölümlerinden biridir. Dolayısıyla Türkçe öğretmenliği öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri açısından diğer bölümlere, ölçeğin tamamı açısından ise ÇTL bölümü öğretmen adaylarına göre kendilerini daha yeterli görmeleri elde edilen sonucun bir dayanağı olabilir. Çeşitli araştırmaların bazı sonuçları da öğrenim görülen programın anlamlı farklılık yaratan bir değişken olduğunu göstermektedir. Örneğin Özdemir Özden, Karakuş Tayşi, Kılıç Şahin, Demir Kaya ve Bayram (2018) tarafından yürütülen çalışmaya göre de öğrenim görülen program 21. yy. becerilerine yönelik yeterlik algılarında farklılaşma yaratan bir değişkendir. Bu çalışmada toplam ve tüm alt boyutlarda en yüksek ortalamalara okul öncesi ve fen bilgisi öğretmenliği programı öğrencilerinin sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine Orhan Göksün ve Aşkın Kurt (2017) tarafından yapılan çalışma 21. yy. becerilerinin kullanımının bölüm değişkenine göre farklılaştığını göstermektedir. Doğrudan 21. yy. becerileriyle ilişkili olmamakla birlikte Şad ve Nalçacı (2015) tarafından yürütülen çalışmada da matematik öğretmenliği programı öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımına yönelik yeterlik algılarının sınıf, okul öncesi, müzik gibi diğer program öğrencilerinden yüksek olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Akkoyunlu ve Kurbanoglu'nun (2003) araştırmasında da fen bilgisi öğretmeni adaylarının hem bilgi okuryazarlık düzeyleri hem de bilgisayar öz yeterlik algılarının BÖTE ve Matematik öğretmenliği öğrencilerine göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Daha önce de bahsedildiği gibi günümüz dünyasında bireylerden beklenen yeterlikler oldukça değişmiştir. Geçmişte bireylerden yalnızca bilgileri ezberlemesi beklenirken günümüzde bilgiyi anlaması, yorumlaması, uygulaması, değerlendirmesi ve yeniden inşa etmesi beklenmektedir. Bu noktada öğretmen adayları öğrencileri yetiştirmede işlevsel bir role sahiptir. Etkili ve doğru dil kullanımı için anahtar kişiler olan Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının da 21. yy. becerilerine sahip olarak mesleğe atılmaları öğrencileri bu becerilerle bütünleştirebilmeleri açısından kolaylık sağlayacaktır. Bu çalışmada Türkçe, TDE ve ÇTL bölümleri öğretmen adaylarının yeterlik algılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkçe, TDE ve ÇTL öğretmen adayları 21. yy. becerileri bakımından kendilerini yeterli bulmaktadır. Ancak bu sonuçlar öğretmen adaylarının kendileriyle ilgili düşüncelerine dayanmaktadır. Bununla birlikte öz yeterliğin yetenek ile eşit olmadığı dolayısıyla beceri gelişimine dair net bir bilgi vermediği kabul edilir (Thiel ve Marx 2019). Bu kapsamda öğretmen adaylarının mevcut yeterliklerini tespit etmeye yönelik nitel çalışmalarla da derinlemesine bilgi edinilebilir. Bununla birlikte benzer çalışmalar farklı üniversitelerde ve daha büyük çalışma gruplarıyla yürütülerek genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir. Ayrıca hâlihazırda görev yapan Türkçe ve TDE öğretmenleri üzerinde de 21. yy. becerileri yeterlik algılarının tespit edilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde çeşitli veri toplama araçları veya farklı çalışma gruplarıyla yapılan araştırmaların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

AKKOYUNLU, Buket ve KURBANOĞLU, Serap, (2003), Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S. 24: s. 1-10.

ANAGÜN, Şengül Saime, (2018), Teacher' Perceptions about The Relationship between 21st Century Skills And Managing Constructivist Learning Environments, **International Journal of Instruction**, C. XI, S. 4: s. 825-840.

ANAGÜN, Şengül Saime, ATALAY, Nurhan, KILIÇ, Zeynep ve YAŞAR, Serhat, (2016), Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S. 40: s. 160-175.

BAL, Mazhar, (2018), Türkçe Dersinin 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi, **Turkish Studies**, C. XIII, S. 4: s. 49-64

BEDİR, Hasan, (2019), Pre-Service ELT Teachers' Beliefs and Perceptions on 21st Century Learning and İnnovation Skills (4Cs), **Journal of Language and Linguistic Studies**, C. XV, S. 1: s. 231-246.

BİRGİN, Osman ve GÜRBÜZ, Ramazan, (2008), Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme Ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 20, 163-179.

BROOKHART, S. M., (2010), **Assess Higher-Order Thinking Skills in Your Classroom**. Alexandria, VA: ASCD.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, KILIÇ ÇAKMAK, Ebru, AKGÜN, Özcan Erkan, KARADENİZ, Şirin ve DEMİREL, Funda, (2016), **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara: Pegem Akademi.

CANSOY, Ramazan, (2018), Uluslararası Çerçevelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması, **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, C. VII, S. 4: s. 3112-3134.

CEMALOĞLU, Necati, ARSLANGİLAY, Selcen, ÜSTÜNDAĞ, Mutlu Tahsin ve BİLASA, Pınar, (2016), Meslek Lisesi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları, **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**, http://www.skills4vet.eu/wp-content/uploads/2019/03/KEFAD_makale-d%C3%BCzeltme.pdf.

CRESSWELL, J. W., (2017), **Araştırma Deseni-Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları**, (Çeviren: S. B. Demir), Ankara: Eğiten Kitap.

ERYILMAZ, Selami ve ULUSOY, Çelebi, (2015), 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi, **GEFAD/GUSDGEF**, C. XXXV, S. 2: s. 209-229.

EVİN GENCEL, İlke, (2013), Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları, **Eğitim ve Bilim**, C. XXXVIII, S. 170: s. 237-252.

FACİONE, P. A., FACİONE, N. C., ve GIANCARLO, C. A., (2000), The Disposition Toward Critical Thinking: Its Character, Measurement, and Relationship to Critical Thinking Skill, **Informal Logic**, C. XX, S. 1: s. 61-84.

FAULKNER, J. ve LATHAM, G., (2016), Adventurous Lives: Teacher Qualities for 21st Century Learners, **Australian Journal of Teacher Education**, C. XLI, S. 4: s. 137-150.

GELEN, İsmail, (2017), P21-Program ve Öğretiminde 21. Yüzyıl Becerileri Çerçeveleri (ABD Uygulamaları), **Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi**, C. I, S. 2: s. 15-29.

GÜNÜÇ, Selim, ODABAŞI, Ferhan ve KUZU, Abdullah, (2013), 21. Yüzyıl Öğrenci Özelliklerinin Öğretmen Adayları Tarafından Tanımlanması: Bir Twitter Uygulaması, **Journal of Theory and Practice in Education**, C. IX, S. 4: s. 436-455.

KAN, Ayşe Ülkü ve MURAT, Aysel, (2018), Investigation of Prospective Science Teachers' 21st Century Skill Competence Perceptions and Attitudes Toward STEM, **İnternational Online Journal of Educational Sciences**, C. X, S. 4: s. 251-272.

KİLMEN, Sevilay, AKIN KÖSTERELİOĞLU, Meltem ve KÖSTERELİOĞLU, İlker, (2007), Öğretmen Adaylarının Ölçme Değerlendirme Araç ve Yaklaşımlarına İlişkin

Yeterlik Algıları, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. VII, S. 1: s. 117- 127.

KIVUNJA, Charles, (2014), Innovative Pedagogies in Higher Education to Become Effective Teachers of 21st Century Skills: Unpacking the Learning and Innovations Skills Domain of the New Learning Paradigm, **International Journal of Higher Education**, C. IV, S. 4: s. 37-48.

KOTLUK, Nihat ve KOCAKAYA, Serhat, (2015), 21.Yüzyıl Becerilerinin Gelişiminde Dijital Öykülemeler: Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi, **Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi**, C. IV, S. 2: s. 354-363.

KOZİKOĞLU, İshak ve ALTUNOVA, Nebi, (2018), Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerini Yordama Gücü, **Yükseköğretim ve Bilim Dergisi**, C. VIII, S. 3: s. 522-531.

KUTLU, Oğuz ve SCHREGLMANN, Sinan, (2011), Üniversitelerde Görev Yapan Akademisyenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Fakülte ve Ünvanlarına Göre İncelenmesi, **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 40: s. 116-121.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2017), Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESL_EYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf

MOTALLEBZADEH, K., AHMADİ, F. ve HOSSEİNNİA, M., (2018), Relationship between 21st Century Skills, Speaking and Writing Skills: A Structural Equation Modelling Approach, **Internotional Journal of Instruction**, C. XI, S. 3: s. 265-276.

NİSSİM, Y., WEİSSBLUETH, E., SCOTT-WEBBER, L. ve AMAR, S., (2016), The Effect of a Stimulating Learning Environment on Pre-Service Teachers' Motivation and 21st Century Skills, **Journal of Education and Learning**, C. V, S. 3: s. 29-39.

ORAL, Behçet ve YAZAR, Taha, (2015), Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, C. XIV, S. 52: s. 1-11.

ORHAN GÖKSÜN, Derya ve AŞKIM KURT, Adile, (2017), Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanmaları ve 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanmaları Arasındaki İlişki, **Eğitim ve Bilim**, C. XLII, S. 190: s. 107-130.

ÖZDEMİR ÖZDEN, Döndü, KARAKUŞ TAYŞİ, Esra, KILIÇ ŞAHİN, Handan, DEMİR KAYA, Sevinç ve BAYRAM, Fatma Özge, (2018), Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlik Algıları: Kütahya Örneği, **Turkish Studies**, C. XI, S. 27: s. 1163-1184.

PA-ALİSBO, M.A.C., (2017), The 21st Century Skills and Job Performance of Teachers, **Journal of Education and Practice**, C. VIII, S. 32: s. 7-12.

Partnership for 21st Century Learning, (2015), **P21 Framework for 21st Century Learning Definitions**, <http://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>.

SAYIN, Zehra ve SEFEROĞLU, Sadi, (2016), Yeni Bir 21. Yüzyıl Becerisi Olarak Kodlama Eğitimi ve Kodlamanın Eğitim Politikalarına Etkisi, **Akademik Bilişim**, s. 1-13.

SMİTH, J. ve HU, R., (2013), Rethinking Teacher Education: Synchronizing Eastern and Western Views of Teaching and Learning to Promote 21st Century Skills and Global Perspectives, **Education Research and Perspectives an International Journal**, C. XL: s. 86-108.

ŞAD, Süleyman Nihad ve NALÇACI, Özgün İren, (2015), Öğretmen Adaylarının Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmaya İlişkin Yeterlilik Algıları, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. XI, S. 1: s. 177-197.

THIEL, B. L. ve MARX, A. A., (2019), The Influence of Agriscience Research SAEs on Perceived Self-Efficacy of 21st Century Skill Attainment, **Journal of Agricultural Education**, C. LX, S. 1: S. 80-95

TİCAN, Canses ve DENİZ, Sabahattin, (2018), Pre-Service Teachers' Opinions about The Use of 21st Century Learner and 21st Century Teacher Skills, **European Journal of Educational Research**, C. VIII, S. 1: s. 181-197.

TRILLING, B. ve FADEL, C., (2009), **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times**, Francisco: Jossey-Bass.

TUNCA, Nihal, ALKIN ŞAHİN, Senar ve AYDIN, Özge, (2015), Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. XI, S. 2: s. 432-446.

URBANİ, J. M., ROSHANDEL, S., MİCHAELS, R. ve TRUESDELL, E., (2017), Developing and Modeling 21st Century Skills with Preservice Teachers, **Teacher Education Quarterly**, s. 27-50.

WILCOX, D., LIU, J. C., THALL, J. ve HOWLEY, T., (2017), Integration of Teaching Practice for Students' 21st Century Skills: Faculty Practice and Perception, **International Journal of Technology in Teaching and Learning**, C. XIII, S. 2: s. 55-77.

YALÇIN, Seher, (2018), 21. Yüzyıl Becerileri ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar, **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. LI, S. 1: s. 183-201.

YALÇIN, Seher, (2019), Öğretmen Adaylarının 21. YY. Becerilerini Ölçmek İçin Kullanabilecekleri Araçlar Hakkında Farkındalıkları ve Yeterlilik Algıları, **Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. XIX, S. 1: s. 383-398.